

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 5 mars 1931 kl. 4 e. m.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 4, i anledning av väckt motion angående beredande åt ämnena modersmålet och räkning av en stärkt ställning i folkskolornas undervisningsplan.

I en inom andra kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 332, har hr *Weijne* hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville vidtaga åtgärder för beredande åt ämnena modersmålet och räkning av en stärkt ställning i den för rikets folkskolor gällande undervisningsplanen.

Motionen.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Den för rikets folkskolor gällande undervisningsplanen utfärdades den 31 oktober 1919. På grund av till Kungl. Maj:t inkomna framställningar angående ändringar i planen, vilka framställningar remitterats till skolöverstyrelsen för yttrande, anmodade överstyrelsen den 28 januari 1926 rikets samtliga domkapitel, folkskoleinspektörer, skolråd och folkskolestyrelser m. fl. att till överstyrelsen inkomma med sina erfarenheter och önskemål angående undervisningsplanen. En av de framställningar, som föranledde den omskrivna remissen, var avgiven av hushållningssällskapens ombudsmöte år 1925, vari bl. a. framhölls, »att betydligt mera tid bör i folkskolan ägnas åt modersmålet och räkning».

Frågans föregående behandling.

Vid 1928 års riksdag föranledde den då pågående revisionen av undervisningsplanen en motion i andra kammaren, nr 406, av hr *Weijne*. I densamma hemställdes, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att vid revision av den för rikets folkskolor gällande undervisningsplanen ämnena modersmålet och räkning måtte erhålla en stärkt ställning. Motionen remitterades till andra kammarens första tillfälliga utskott, som avstyrkte densamma. Fyra ledamöter reserverade sig dock för bifall. Vid frågans behandling i andra kammaren bifölls reservationen genom votering medelst oppresning. Skrivelseförslaget förföll emellertid, sedan första kammaren med 58 röster mot 36 beslutat att i enlighet med vederbörande utskotts förslag icke biträda andra kammarens i ämnet fattade beslut.

Skolöverstyrelsen avgav sedermera den 16 november 1929 det begärda remissutlåtandet, vilket i de delar, som beröra ämnena modersmålet och räkning, är fogat såsom bilaga till detta betänkande. Överstyrelsen avstyrkte varje förändring av undervisningsplanen i de omskrivna ämnena, och Kungl. Maj:t biföll vad överstyrelsen hemställt.

Utskottet.

Av skolöverstyrelsens utlåtande den 16 november 1929 framgår, att krav på mera tid för modersmålet och räkning framkommit i stor omfattning. Sålunda hava — utom hushållningssällskapens förut omnämnda framställning — praktiskt taget samtliga domkapitel uttalat sig i denna riktning. Inte mindre 674 skolråd och skolstyrelser hava krävt mera tid för modersmålet, och 680 hava ansett, att tiden för räkneundervisningen borde utökas. I regel stå samma myndigheter bakom båda yrkandena. Även lärarepersonalen i ett mycket stort antal skoldistrikt och åtskilliga folkskoleinspektörer hava yttrat sig i enahanda riktning.

Överstyrelsen skulle säkerligen fått mottaga ännu flera framställningar angående mera tid för de omskrivna huvudämnena, om man inte på åtskilliga håll vid tiden för utlåtandenas avgivande ansett, att undervisningsplanen prövats allt för kort tid, för att man med säkerhet skulle kunna uttala sig om den vunna erfarenheten. Det ligger därför ingen överdrift i att påstå, att kravet på en stärkt ställning för modersmålet och räkning i folkskolans undervisning uppbäres av en stark opinion såväl i pedagogiska kretsar som ock bland lekmännen på området. Jämväl utskottet delar den uppfattningen, att det för den allmänna folkbildningen skulle vara av icke ringa betydelse, om folkskolan kunde ägna mera tid åt de i motionen berörda läroämnena.

I likhet med domkapitlet i Västerås anser utskottet, att mera tid särskilt behöves för modersmålet skriftliga behandling; först i andra hand bör man tillmötesgå kraven på större plats för ämnet räkning. Utskottet förbiser ingalunda, att kritiken mot folkskolans arbetsresultat ofta skjuter över målet, samt att folkskolans möjligheter att bibringa eleverna färdighet i modersmålet skriftliga behandling av skäl, som skolöverstyrelsen närmare utvecklat, äro begränsade. En utökad tid för skrivning skulle dock med all säkerhet komma att göra folkskolans elever mera skickade såväl för det praktiska livet som fortsatta studier.

Skolöverstyrelsen anser i sitt förut omnämnda utlåtande, att modersmålet redan intager en stark ställning på folkskolans arbetsordning, samt anger för att styrka detta vissa procentsiffror. Utskottet vill fästa uppmärksamheten på att överstyrelsen därvid endast nämnt procenten i förhållande till tiden för *läsämnen*. Inräknar man jämväl för övningsämnena anslagna timmar, bliva siffrorna åtskilligt lägre. Vidare bör uppmärksammas, att de båda första skolåren, då man helt naturligt måste ge modersmålet stort utrymme, bidra till siffrornas stegring. Slutligen kan anmärkas, att modersmålet skriftliga behandling i motsats till andra kunskapsämnen icke kan erhålla väsentligt stöd av elevernas hemarbete på grund av trångboddhet etc.

På det högre folkskolestadiet, där behovet av ökad tid är allra mest trängande, har man i regel i heltidsläsande skolor 5 timmar per vecka anslagna till skrivning, vari även språklära skall inrymmas, samt 5 timmar för räkning och geometri. Hela lästiden per vecka utgör, inberäknat tid för slöjd, 32—34 timmar.

Vid en utökning av tiden för modersmålet och räkning bör observeras, att behovet av ökad tid liksom ock möjligheterna härför äro väsentligt olika i de skilda skolformerna. När utskottet går att beröra frågan, varifrån den behövligen tiden skall kunna tagas, måste utskottet därför helt naturligt inskränka sig till några allmänna synpunkter.

Utskottet utgår ifrån, att någon utsträckning av folkskolans lärotid icke skall i detta sammanhang komma i fråga. Såväl motionären som åtskilliga domkapitel hava ansett rimligt, att tiden för hembygds-kunskap med arbetsövningar blir något minskad. Utskottet ansluter sig till denna tanke. Detta ämne förekommer dock endast i de lägre klasserna. På ett högre stadium äro möjligheterna till beskärning av tiden för det ena eller andra ämnet säkerligen mindre. Har man emellertid klart för sig, att en utökning av tiden för modersmålet och räkning skulle befrämja folkskolans arbetsresultat, får man icke rygga tillbaka för svårigheterna. Motionären har pekat på möjligheten att mera allmänt införa koncentrationsläsning i vissa kunskapsämnen — historia, geografi och naturkunnighet — varigenom en mindre beskärning av tiden för dessa ämnen skulle kunna företagas utan försämring av kunskapsresultatet. Utskottet förmenar, att man åtminstone för de skolformer, där de nämnda ämnena fått åt sig tillmätt ett relativt stort timantal, skulle kunna taga detta förslag under omprövning. I övrigt böra även möjligheterna att något minska tiden för ett eller annat övningsämne göras till föremål för utredning.

På grund av det anförda får alltså utskottet tillstyrka den förevarande motionen, nr 332, och hemställa,

att andra kammaren för sin del måtte besluta, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om åtgärder för beredande av en stärkt ställning åt ämnena modersmålet och räkning i den för rikets folkskolor gällande undervisningsplanen.

Stockholm den 3 mars 1931.

På utskottets vägnar:
GUST. MOSESSON.

Närvarande: herrar *Mosesson*, *Holmdahl**, *Mogård*, *Mårtensson*, *Weijnc*, *Johansson* i *Bro**, *Hammartlund**, fru *Nordgren*, herrar *Ljung** och *Björling*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herr *Holmdahl*, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

Utskottet delar motionärens uppfattning, att ämnena modersmål och räkning böra på grund av sin betydelse hava en stark ställning i folkskolan.

En sådan ställning hava de också erhållit genom 1919 års undervisningsplan. Detta visa timplanerna för dessa ämnen jämförda med timplanerna för andra ämnen. Till jämförelse må anföras följande rörande timplanen för ämnet modersmålet i 6-klassiga skolor. Av den totala summan lärjunge-timmar för samtliga läsåmnen i A-formen, nämligen 133, komma 63 timmar (47,5 %) på modersmålet. I första B-formen äro motsvarande tal 57 av 129 (41 %), i andra B-formen 67 av 133 (50,5 %) och i tredje B-formen 64 av 130 (49 %). I den vanligaste halvtidsläsande skolan, första C-formen, äro motsvarande tal 36 av 73 (50 %). Även ämnet räkning och geometri har ett relativt högt timtal i såväl heltids- som halvtidsläsande former, nämligen i A-formen 26, i första B-formen 24, i andra B-formen 26, i tredje B-formen 30 och i första C-formen 12.

Dessa skolans huvudämnen belägga av det totala timantalet för folkskolans läsåmnen i sexklassiga skolor: i A-formen 67 %, i första B-formen 63 %, i andra B-formen 70 %, i tredje B-formen 72 % och i första C-formen 66 %.

Däremot få t. ex. ämnena geografi, naturkunnighet och historia *tillsammans* nöja sig med följande blygsamma utrymme på samma timplan, nämligen i A-formen 16,5 %, i första B-formen 21,7 %, i andra B-formen 13,5 %, i tredje B-formen 15,4 % och i första C-formen 14 %.

Av det anförda torde framgå, att det icke med skäl kan göras gällande, att icke modersmålet och räkning både i och för sig och i förhållande till andra ämnen intaga en mycket stark ställning på folkskolans arbetsprogram.

Beträffande modersmålsundervisningen bör dessutom erinras därom, att detta ämne kan i stor utsträckning erhålla stöd av övriga ämnen. Såsom framgår av den till detta betänkande fogade bilagan har skolöverstyrelsen i sitt utlåtande av den 16 november 1929 framhållit, att hembygdsundervisningen i alldeles särskild grad på skolans lägre stadium utgör ett hjälpämne i modersmålet. På ett högre stadium fylla särskilt geografi, naturkunnighet och historia samma uppgift. Vid undervisningen i ett flertal ämnen få barnen ständig övning i innanläsning liksom i förmågan att språkligt uttrycka sig, och de giva ett rikt stoff åt tal- och skrivövningar.

Av den i och för sig fullt berättigade önskan, att modersmålet och räkning måtte intaga en stark ställning inom folkskolan, kan man därför icke utan vidare draga den slutsatsen, att de böra tilldelas ett ökat timtal. Det timtal, ett ämne erhåller på skolans schema, är blott en av den mångfald faktorer, som bestämmande inverka på undervisningens resultat. Och när det gäller ämnen, som redan äro väl tillgodosedda på timplanen, torde man

icke böra överskatta betydelsen av en utökning av tiden med en eller annan timme i vissa klasser och vissa skolformer.

Men även om ett dylikt önskemål, särskilt vad beträffar modersmålet, är i och för sig mycket naturligt, så erbjuder dess förverkligande omedelbart den svårigheten, att detta kräver en minskning av den åt andra ämnen anslagna tiden. De anvisningar, motionen i detta hänseende innehåller, innebära bl. a. att den ytterligare utökade tiden till modersmålet och räkning skulle tagas från ämnena historia, geografi och naturkunnighet. Under hänvisning till den både absolut och relativt taget mycket begränsade tid, som anslagits åt dessa ämnen och den betydelse dessa äga jämväl för folkskolans bildningsmål, anser sig utskottet icke kunna ansluta sig till den av motionären hävdade uppfattningen. Borttagande av t. ex. en timme i veckan för något eller några av ämnena geografi, naturkunnighet och historia skulle i alla de talrika fall, då dessa ämnen icke disponera över mer än två veckotimmar, betyda en beskärning av hälften.

En dylik generell begränsning av tiden för dessa ämnen skulle i alla dessa fall givetvis även medföra en motsvarande nedskärning av kurserna och sålunda en omläggning av undervisningsplanen. Dylika ändringar torde också komma att medföra behovet av en revision av de nyligen fastställda läroplanerna i rikets samtliga skoldistrikt.

Utskottet anser sig också böra erinra därom, att de frågor, som av motionären åter framförts, varit föremål för en ingående utredning så sent som hösten 1929 och av Kungl. Maj:t prövats och avgjorts i december samma år. Att riksdagen genom en skrivelse i det av motionärerna angivna syftet nu åter skulle sätta utredningsapparaten i gång kan utskottet icke finna påkallat eller lämpligt.

Det synes slutligen härvid jämväl böra beaktas, att det redan med nuvarande bestämmelser finnes möjlighet för ett skoldistrikt att, där särskilda förhållanden därtill föranleda, få tiden för ämnena modersmålet och räkning utökad med en eller annan veckotimme och att den omständigheten, att en allmän önskan i sådant avseende gör sig gällande, torde böra betraktas som ett förhållande av ifrågasättande art.

På grund av det anförda får utskottet därför föreslå,

att herr Weijnes motion II nr 332 icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

2) av herr *Mogård*, som ansett, att utskottets utlåtande bort ha följande lydelse:

Förevarande motion ifrågasätter, att en utsträckning av tiden för modersmål och räkning i folkskolan skulle kunna erhållas på bekostnad av lästiden för i synnerhet historia, geografi och naturkunnighet. Modersmål och räk-

ning upptaga redan nu en i hög grad dominerande plats å lässchemat, medan övriga ämnen, vilka kunna betecknas som i särskild grad kunskaps- och karaktärsbildande, samtidigt var för sig befinna sig i en jämförelsevis undanskymd ställning. Historia, geografi och naturkunnighet äga dock en avsevärd betydelse även däri, att de skänka lyftning och färg åt arbetet inom den allmänna barndomsskolan, vilken för de flesta blir den enda. En inskränkning av tiden för dessa ämnen skulle onekligen göra folkskolan fattigare i dess egenskap av en allmänbildande skola.

Därest skolans målsmän skulle finna det oundgängligen nödvändigt att förlänga tiden för undervisningen i modersmål och räkning, torde en dylik utveckling icke kunna ske annorledes än genom en förlängning av skoltiden. Ett skäl för bifall till motionen skulle då kunna tänkas ligga däri, att den pågående utredningen angående ny lönereglering för folkskollärarna kompletterades med en undersökning av möjligheterna att ålägga lärarepersonalen en utsträckning av den obligatoriska undervisningsskyldigheten från åtta till nio läsmånader per år.

Då emellertid denna synpunkt utan särskild uppfordran torde kunna upptagas till behandling inom löneregleringskommittén, och då det synes utskottet, att skolans inre liv och arbete, vilka under senare år varit föremål för oavbrutna riksdagsingripanden, nu borde erhålla en tid av ro och samling kring sin betydelsefulla uppgift, får utskottet hemställa,

att herr Weijnes motion, II: 332, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Bilaga.

Till KONUNGEN.

Skolöverstyrelsen får härigenom avgiva underdånigt utlåtande med anledning av åtskilliga av Eders Kungl. Maj:t till Överstyrelsen remitterade underdåniga framställningar angående dels viss ifrågasatt omorganisation av rikets folkundervisningsväsen, dels påyrkade ändringar i undervisningsplanen för rikets folkskolor.

Modersmålet.

Såsom redan i det föregående påpekats, upptager det av professor Lundell uppgjorda utkast, som bifogats hushållningssällskapens underdåniga framställning, såsom ett första önskemål, »att betydligt mera tid bör i folkskolan ägnas åt modersmålet och räkning». Vad särskilt ämnet modersmålet beträffar, har detta i ett stort antal av de inkomna yttrandena gjorts till föremål för yrkanden. Dessa beröra i regeln icke kursinnehållet och metodiska synpunkter utan gå så gott som undantagslöst ut på, att ämnet borde erhålla en starkare ställning på timplanen.

I nu nämnda riktning gå uttalandena från så gott som samtliga domkapitel. Domkapitlet i Västerås betonar, att en ökning av timtalet särskilt borde komma modersmålsundervisningens skriftliga övningar tillgodo, och domkapitlet i Linköping anger önskemålet sålunda, att ämnet borde erhålla ytterligare en timme i klasserna 2—3. Flertalet domkapitel lämna den anvisningen, att den förordade ökningen av timtalet för ämnet modersmålet borde tagas från ämnet hembygdsundervisning med arbetsövningar.

Vidare hava 674 skolråd och skolstyrelser samt lärarpersonalen inom 584 skoldistrikt yrkat på mera tid för modersmålet, eventuellt å vissa skolstadier och i vissa skolformer. Enahanda yrkande har gjorts av 11 folkskolinspektörer, av vilka 4 mena, att ökningen bör ske endast på småskolestadiet och 3 att ökningen är mest behövlig på folkskolestadiet.

Att önskemål angående modersmålet i folkskolan framkommit i så stor omfattning torde finna sin naturliga förklaring däri, att detta ämne måste anses vara skolans viktigaste, särskilt från den synpunkten att det utgör grundvalen och förutsättningen för all annan undervisning av våra svenska barn. Vid den reform av folkskolans inre arbete, som resulterade i den nu gällande undervisningsplanen, var man ock på det klara med, att modersmålet borde i förhållande till andra ämnen intaga en förstärkingsställning även beträffande den åt detsamma tillmätta tiden i olika skolformer. Till jämförelse må anföras följande rörande timplanen för ämnet modersmålet i 6-klassiga skolor av huvudform. Av den totala summan lärjungatimmar för samtliga läsämnen i A-formen, nämligen 133, komma 63 timmar (47,5 %) på modersmålet. I första B-formen äro motsvarande tal 57 av 129 (41 %), i andra B-formen 67 av 133 (50,5 %) och i tredje B-formen 64 av 130 (49 %). Dessa timtal, som i och för sig äro betydande, nämligen i vissa fall hälften av den sammanlagda tiden för samtliga läsämnen, utgöra också en väsentlig ökning i den tid, som kom modersmålet till del enligt 1900 års normalplan.

Överstyrelsen.

Vid ett bedömande av resultatet av folkskolans undervisning måste ej minst i fråga om modersmålet framhållas, att anspråken icke kunna ställas alltför stora. Särskilt gäller detta språkets skriftliga behandling. Det måste ihågkommas, att folkskolan i regel icke får behålla barnen längre än till trettonårsåldern, varför en mera självständig behandling av språket i skrift icke gärna kan krävas. Även bör beaktas, att folkskolan får mottaga alla barn, vare sig de äro begåvade för studier eller ej. Det torde vara allmänt känt, att det finnes barn, som trots all övning dock icke kunna uppnå någon verklig färdighet i exempelvis läsning eller rättskrivning. Givetvis skall folkskolan eftersträva, att det viktiga ämnets olika grenar föra barnen fram till så gott resultat som möjligt. Men de nyss angivna omständigheterna måste, som sagt, beaktas, då fordringar på resultaten uppställas.

I fråga om modersmålsundervisningens ställning i folkskolan bör ock erinras därom, att detta ämne kan vid undervisningen i stor utsträckning erhålla stöd av övriga ämnen. I alldeles särskild grad utgör på skolans lägre stadier hembygdsundervisningen ett hjälpämne för modersmålet. På ett högre stadium fylla särskilt geografi, naturkunnighet och historia samma uppgift. Vid undervisningen i dessa ämnen få barnen ständig övning i att språkligt uttrycka sig, och de giva rikt stoff åt de tal- och skrivövningar, som förekomma i modersmålsundervisningen. Genom hemuppgifterna erhålla barnen rika tillfällen till den viktiga övningen i läsning på egen hand. Det må även ihågkommas, att det särskilt inom folkskolan, där en lärare i regel handhar samtliga ämnen i en undervisningsavdelning, gives stora möjligheter att åvägbringa en sådan samverkan mellan de olika ämnena, som ovan angivits, och att såmedelst låta övriga ämnen tjäna det centrala ämnet modersmålet.

Beträffande detta ämne skiljer sig den nu gällande undervisningsplanen mycket väsentligt från 1900 års normalplan för undervisningen i folkskolor och småskolor. I den senare fanns icke någon i detalj utarbetad kursfördelning, utan lärokurs och lärogång angävos mer i allmänhet i kortfattade ordalag, och de lämnade metodiska anvisningarna voro mycket knapphändiga. I den nya undervisningsplanen däremot ingår en i detalj utarbetad kursfördelning för olika skolformer och lämnas fullständiga anvisningar beträffande ämnet både i dess helhet och i dess olika grenar. Såväl i det ena som det andra avseendet har vad som i undervisningsplanen innehålles vunnit livligt erkännande. Av i det föregående angivna grunder har det, som sålunda kommit till uttryck i undervisningsplanen, först på senare tid kommit i tillämpning i de särskilda skolorna. De omdömen angående de från folkskolan utgående barnens insikter och färdigheter i modersmålet, som ligga till grund för de i hushållningssällskapens framställning och i inkomna yttranden gjorda yrkandena om förändringar i planen för modersmålsundervisningen, kunna därför i mycket ringa utsträckning bygga på erfarenheter från den nya undervisningsplanens tillämpning. Överstyrelsen vågar hoppas, att i den mån dennas principer och anvisningar komma till sin rätt i undervisningen, barnens insikter och färdigheter i sitt modersmål skola alltmer förbättras. Men ej minst i fråga om detta ämnes ganska invecklade metodik behöva lärarna tid och ro för att sätta sig in i det nya.

Av det nu anförda torde framgå, att Överstyrelsen delar den uppfattning, som kommit till ett mera allmänt uttryck i de föreliggande utlåtandena och överhuvudtaget från dem, som mera allvarligt intressera sig för vår folkbildning, nämligen att ämnet modersmålet bör intaga en stark ställning på folkskolans arbetsprogram. Med de gjorda erinringarna har Överstyrelsen en-

dast velat framhålla några av de förutsättningar, under vilka undervisningen i detta viktiga ämne må kunna inom ramen av den nuvarande timplanen bedrivas med största möjliga framgång, och vilka måste tagas i betraktande vid bedömandet av resultatet.

Även om det i och för sig kunde vara önskvärt, att modersmålet erhöles ännu mera tid i folkskolan, finner sig Överstyrelsen likväl, vid det förhållandet att ämnet redan är väl tillgodosett och Överstyrelsen vid en i möjligaste mån rättvis avvägning av den för olika ämnen anslagna tiden icke kan lämna anvisning från vilket annat ämne tid borde tagas för att läggas till modersmålet, hindrad tillstyrka de i förevarande hänseende gjorda yrkandena.

Räkning och geometri.

Önskemål angående utsträckt tid för räkneundervisningen i folkskolan hava framkommit i ungefär samma omfattning som i fråga om tiden för modersmålet och oftast i samband med sistnämnda ämne. Mera tid för ämnet i allmänhet eller speciellt på vissa skolstadier eller i vissa skolformer har sålunda yrkats av flertalet domkapitel, 13 folkskoleinspektörer, 680 skolråd och folkskolestyrelser samt lärarepersonalen i 660 skoldistrikt. I åtskilliga fall har det framhållits, att undervisningen i räkning i folkskolan icke giver nöjaktigt resultat. I det stora hela äro de framkomna önskemålen givetvis grundade på det förhållandet, att ifrågavarande ämne är av särskilt stor betydelse för det praktiska livet.

Vid bestämmandet av ett ämnes ställning på folkskolans läroplan bör hänsyn tagas icke blott till andra ämnens berättigade krav och ämnets betydelse för lärjungarnas framtida uppgift i livet utan jämväl till den pedagogiska synpunkten, i vad mån det motsvarar barnålderns mottaglighet och intresse. Från denna sistnämnda synpunkt skulle det måhända icke lända räkneundervisningen tillgodo, att timplanen i ämnet, särskilt på de lägre stadierna, bleve ytterligare belastad. Om matematiken i folkskolan gäller för övrigt i det väsentliga, vad som förut är yttrat om modersmålet, nämligen att den synes väl tillgodosedd på timplanen och att den på skolans lägre stadier har ett gott stöd i hembygdsundervisningen, ävensom att det ännu är för tidigt att på erfarenhetens grund avgöra, huruvida undervisningsplanen varit ägnad att åstadkomma bättre resultat av denna undervisning.

Obestriddligen är räkning ett ämne, som kräver mycken övning och följaktligen mycken tid, om resultatet skall bliva tillfredsställande. Men å andra sidan kanske det icke alltid beaktas tillräckligt, att faran att misshålla med tiden knappast är så stor beträffande något annat ämne som just i fråga om räkning. Resultatet i räkning är nämligen i alldeles särskild grad beroende av en god grundläggande undervisning från lärarens sida, ändamålsenliga metoder, goda läroböcker samt lärjungarnas självverksamhet under oavlätlig kontroll. Saknas någon eller några av dessa förutsättningar vid räkneundervisningen i skolan, snarare skadar än gagnar ett stort timal för ämnet.

Med det nu sagda har Överstyrelsen icke velat bestrida, att det kunde vara önskvärt med ytterligare en eller annan timme åt ämnet räkning. Men med

Överstyrelsen.

hänsyn till läroämnenas trängsel på timplanen och den befintliga möjligheten för de enskilda skoldistrikten att redan med nuvarande bestämmelser kunna få tiden för räkning utökad, finner sig Överstyrelsen icke kunna förorda någon allmän ökning av tiden för räkning och geometri.

Stockholm den 16 november 1929.

Underdånigst
Otto Holmdahl.

Sven Nylund
föredragande

/Gustaf Redelius.
